

Nexstep gelooft dat over tien jaar helft van platforms uit Noordzee is gehaald

De olie- en gasbedrijven moeten de gasinfrastructuur opruimen. De ontmanteling gaat jaren en miljarden kosten. Nexstep, een advies- en overlegorgaan, helpt waar het kan.

Carel Grol
Utrecht

Daar stond ze, op 22 februari van dit jaar, midden op de Noordzee. In een helikopter was ze opgestegen vanuit Den Helder en vervolgens geland op een platform dat zo'n honderd kilometer ten westen van Den Haag lag. Nog maar kort daarvoor had Jacqueline Vaessen haar veiligheidsbrevet gehaald: in een geel pak, ondersteboven hangend, in een zwembad in Badhoevedorp. En op deze donderdag was het steenkoud, daar midden op zee, in de diepblauwe lucht. Maar Vaessen was verrukt. Dit was haar werkterrein.

Drie weken eerder was ze begonnen als directeur van Nexstep. Een samenwerkingsverband tussen Nogepea, de branchevereniging van olie- en gasbedrijven in Nederland, en EBN, het staatsbedrijf dat een belang neemt van 40% in elk Nederlands olie- en gasveld. Nexstep is opgezet als een soort overleg- en adviesorgaan om de ontmanteling van gasinfrastructuur, waaronder ook de gaswinningsplatforms in de Noordzee, in goede banen te leiden. En om het hergebruik van de platforms en de infrastructuur in kaart te brengen en te bevorderen. Dat kan een belangrijke rol spelen in de omslag naar groene energie.

Vandaag publiceert Nexstep zijn eerste rapport over de sloop en hergebruik van die gasinfrastructuur in de komende tien jaar. Dat speelt vooral op de Noordzee. Daar staan honderdvijftig gaswinningsplatforms, en liggen zeventienhonderd putten en 3000 kilometer pijpleiding.

De gasvelden in de Noordzee worden

Jacqueline Vaessen, directeur van Nexstep. FOTO: ERIK VAN 'T WOUDE VOOR HET FINANCIËLE DAGBLAD

al decennia geëxploiteerd en raken leeg. Veel olie- en gasbedrijven kampen met leegstand op zee. Dertig platforms, 20% van het totaal, staan buiten gebruik en wachten op verwijdering. Nexstep verwacht dat over tien jaar de helft van alle installaties in het Nederlandse deel van de Noordzee zal zijn ontmanteld.

'Decommissioning', heet dat in jargon. Dat is een herculestaak: 250.000 ton staal zal naar land worden gebracht. Dat staat volgens Nexstep gelijk aan tweehonderdduizend auto's. En het moet gebeuren: er is een wettelijke opruimplicht. Volgens schattingen zal het opruimen van platforms en leidingen in het Nederlandse deel van de Noordzee zo'n € 5 mrd gaan kosten. Driekwart daarvan komt voor rekening van de belastingbetaler. Ook op land moet

gasinfrastructuur worden verwijderd. Maar dat is relatief eenvoudig en daarmee ook goedkoper: de kosten worden geraamd op € 2 mrd.

Vaessen moet het gezicht worden van deze kolossale opruimoperatie. Zij is ingenieur chemische technologie en werkte eerder bij onder meer Shell en Syntens. Maar, zegt ze in een kantoortje bij EBN in Utrecht, tot een jaar geleden had ze ook nooit nagedacht over 'plug & abandonment' van putten, of het hergebruik van gasleidingen. 'Al in mijn eerste week hier vloog ik naar Noorwegen voor een groot congres over ontmanteling en hergebruik. Dus ik heb een steile leercurve.'

Er zijn genoeg mensen en schepen om de Noordzee op te ruimen, zegt Vaessen. 'Ervaring uit Engeland leert dat er overcapaciteit is van schepen', die kunnen worden ingezet voor ontmanteling. Wel vereist het coördinatie met de windindustrie: de hijskraanschepen die worden gebruikt om de kolossale windturbines in elkaar te zetten, zullen ook worden ingezet om platforms uit elkaar te halen.

Maar, zo klinkt het vanuit de industrie, het echte probleem ligt bij de oliemaatschappijen. Die zijn huiverig om

“De bedrijven zeggen tegen mij: als jij ons kan helpen hoe de ontmanteling slimmer kan, doen we wel mee”

Elke maand één platform

Om de Noordzee met enige vaart 'schoon te maken', zou er bijna maandelijks een platform uit het water gehaald moeten worden. Ter vergelijking: afgelopen jaren werd ongeveer één platform per jaar ontmanteld. 'Het ontmantelen van offshore-installaties beslaat vaak meerdere jaren', schrijft Nexstep in het rapport. 'Allereerst worden de putten afgesloten

en de druk van de leidingen en procesinstallaties gehaald. In de meeste gevallen wordt daarna het bovendeek schoongemaakt.' Vervolgens kunnen de onderzeese installaties en het bovendeek verwijderd worden. Voor de verwijdering van het bovendeek — in jargon de 'topside' — liet Allseas het schip de Pioneering Spirit maken, dat € 2,6 mrd kostte. Alleen zal dat schip naar verwacht nauwelijks een rol spelen in het Nederlandse deel van de Noordzee, omdat de platforms daar naar verhouding klein zijn. In sommige gevallen moet er naast het bestaande platform waarschijnlijk een nieuw, mobiel platform worden neergezet.

€ 2,6 mrd
Het schip dat een bovendeek weghaalt, kostte € 2,6 mrd.

de ontmantelen. Sloop kost geld en er staan geen verdiensten tegenover. Oliemaatschappijen hebben genoeg te doen: zoeken naar reserves, dividend uitkeren aan aandeelhouders, onderhoud van bestaande installaties. Ontmanteling van de platforms in de Noordzee bungelt onderaan de lijstjes.

Dan is het Vaessen die de directeurs van alle olie- en gasmaatschappijen in Nederland hierover aanspreekt. Wordt ze vijandig onthaald, als brenger van een slechte boodschap? ('Jullie moeten ontmantelen!') Ze lacht om de suggestie. 'Zeker niet. Deze bedrijven zijn trots op wat ze doen. Maar tegen mij zeggen ze: als jij ons kan helpen hoe het ontmantelen slimmer en goedkoper kan gebeuren, dan doen we wel mee.'

Vaessen zal met Nexstep mede aan de basis moeten staan van plannen voor hergebruik. CO₂-opslag in lege gasvelden wordt vaak genoemd als tweede leven voor de infrastructuur op zee. Alleen: de gasvelden zijn eerder leeg dan dat er CO₂ grootschalig beschikbaar is. Het zeeklimaat is onbarmhartig. Wie onderhoudt dan de platforms en pijpleidingen als er niets mee gebeurt? En vooral: wie betaalt daarvoor?

'Dat antwoord hebben we nog niet', zegt Vaessen. 'Het is vooral een politieke keuze.' Maar ze herhaalt de waarschuwing die vanuit de industrie ook klinkt: alle infrastructuur die nu wordt gesloopt, komt nooit meer terug. 'En zonder de CO₂-afvang en -opslag geloof ik niet dat we de energietransitie kunnen halen.'

Nog een mogelijkheid: elektrolyse. Overtollige stroom uit windenergie op zee omzetten in waterstof op oude boorplatforms. Binnenkort is hiermee een proefproject. Ook dat is een techniek van de toekomst, waar Nexstep bij betrokken is, zegt Vaessen. 'En we kijken naar nieuwe manieren om gasputten in te sluiten. Dat gebeurt nu met cement. En dat is ook niet zo heel milieuvriendelijk.'

Uiteindelijk zal maar een klein deel van de platforms worden hergebruikt: het gros zal toch ontmanteld moeten worden. Veel volgers van de industrie zijn sceptisch. Al jaren wordt er over gesproken, maar de daadwerkelijke ontmanteling gebeurt maar mondjesmaat. 'Uiteindelijk is het aan de olie- en gasbedrijven om hier een besluit over te nemen', zegt Vaessen. Ze heeft er vertrouwen in. 'Ik geloof dat het daadwerkelijk gaat gebeuren.'

Gasboorplatform (links) en gaswinningsplatform (rechts) in de Noordzee.

FOTO: FRANS LEMMENS / HH